

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

III. évfolyam 9. szám

1996. szeptember

TOMPA MIHÁLY:
FECSCKE, GÓLYA

Téve hosszú terhes utat
- Melyet a vándor is megunhat, -
Kikeletkor megjövétek!
Rongyos, szennyes volt a fészek...
Ezt a dolgot hozni jóra:
Volt az első fecske, gólya
Úlni aztán a tojáson,
Lesve, várva, hogy kivágjon,
Majd nevelni a családot,
Mely öt, hat tagból is állott,
Védni, gondoskodni róla:
Munka volt ez fecske, gólya!
S a kicsinyek, hogy kiszálltak,
Vége lön az enyhe nyárnak;
S míg a haraszt meg nem csördül:
Útra keltek seregestül...
No biz ezért fecske, gólya
Ide se jöttetek volna!

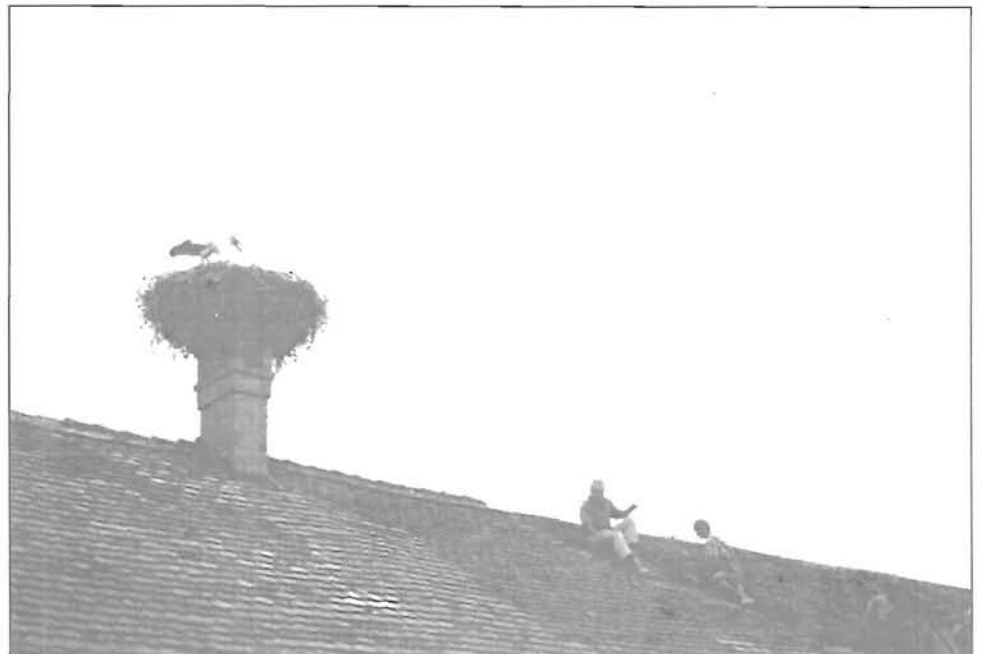
Megjelent 1878-ban a Magyarország és
a Nagyvilág c. hetilapban.

A gólyák szelíden és nagy érdek-
lődéssel figyelik a tájház tetejének
rendbehozatalát.

„Reményünk Krisztus!”

II. János Pál pápa 2. magyarországi útja
szeptember 6. péntek - Pannonhalma
szeptember 7. szombat - Győr, Ipari Park

Önnek joga van tudni...

hogy a Magyar Köztársaság Kormányának tevékenysége 1994 júliusától, 1996. júliusáig terjedő időszakra írásban is értékelésre is került. A Kormány kiadta a saját önértékelését „FÉLIDŐBEN” címmel. Ez az írásos anyag 112 oldal, aminek közzétételére sem módunk, sem szándékunk nincs, de néhány gondolatot kiragadva, és azt idézve közreadjuk olvasóinknak.

A bevezetőben írják: „A kormány programja és első kétéves munkája az országgyűlési képviselő-választásból legerősebben kikerült két párt: a Magyar Szocialista Párt és a Szabad Demokraták Szövetsége politikai megállapodásán alapult. Ez a koalíció a demokratikus baloldal és a polgári közép-erő széles körének egyezsége Magyarország felemelkedésért. Az 1994. július 15-én megalakult kormány elkötelezte magát a meghatározó politikai erők által 1989-ben eldöntött átalakulás, a magántulajdonon alapuló piacgazdaság, a szociálisan érzékeny állam, a hatalom-megosztás, a parlamenti demokrácia, a nemzeti függetlenség, a határon túli magyarság támogatása és az európai intézményekhez való csatlakozás mellett.”

Hogy ezekből az elhatározásokból 2 év alatt mit sikerült megvalósítani, és egyáltalán ebbe az irányba halad-e a politika, ezt pártállástól függetlenül minden kedves olvasó saját szubjektív értékítéletére bizzuk.

Az értékelő anyag befejező részében ismertetésre kerül néhány adat, valamint a közvélemény-kutatást végző SONDA IPSOS a lakossági véleményeket summázó vélemény:

„A vizsgált időszak során az emberek mindvégig annak tulajdonították a legnagyobb jelentőséget, hogy a kormány jó irányba vigye az ország gazdaságát, és erőfeszítéseket tegyen a szociális gondok enyhítésére. Ugyanakkor a kabinetnek éppen ezeken a területeken végzett munkáját keveslik. - elvárásaihoz képest - leginkább különösen a szociális problémák megoldására irányuló kormányzati intézkedések bizonyultak az idő előrehaladtával mindinkább „alulexponátnak”. Ennél kisebb mértékben, de ugyancsak negatív előjellel növekedtek a lakosság és a kormány preferenciái közti különbségek, olyan, a lakosság által fontosnak ítélt területeken, mint az agrárgondok kezelése, a jó légkör megteremtése az országban, valamint a szavahihetőség. Ez utóbbi három szempont esetében a „preferenciaolló” kinyílását döntően a kormány tevékenységében érzékelt hangsúlyeltolódások eredményezték. A lakossági

közvélemény szerint a kabinet nem a fontosságuknak megfelelő súlyt fektetett a feladatkörökre. Az összesített index lassan tovább süllyedve 1995 második felében érte el mélypontját, az idei évtől kezdve viszont folyamatos emelkedés figyelhető meg, de még ezzel együtt sem sikerült elérnie, jelenleg az 1994-es szintet.

A kormány céljai között szerepelt a társadalmi-gazdasági megállapodás megkötése az Érdekegyeztető Tanáccsal. Az egyeztetések hosszú tárgyalássorozat után zátonyra futottak, csak részeredményeket tudtak elérni, és folytatódott a folyamatos párbeszéd.

A gazdaság teljesítményét bemutató számadatokból:

	1993	1994	1995	1996
Bruttó adósság állomány	4,6	28,5	31,7	
				milliárd USA dollár
Devizatartalék	6,7	6,8	12,	
Bruttó átl. kereset vált. az előző év százalékában	21,9	24,9	16,8	21-22 %
Nettó átl. kereset az előző év százalékában	17,7	27,3	12,6	19-20 %
Fogyasztói árindex vált.	22,5	18,8	28,2	22-24 %
Munkanélküliségi index	12,6	10,9	10,9	1,5 %
Munkanélküliek száma	550.000			480.000 fő
Költségvetés egyenlege	-181,5	-255,2	-160,8	
				milliárd forint
Költségvetési egyenleg privatizációs bevétel nélkül	-182,4	-277,2	-307,5	
				milliárd forint

Még egyszer hangsúlyozzuk, hogy a fenti megállapítások, és szám adatok a kormány által készített önértékelő anyagból származó kiemelések, idézetek.

Így néz ki összességében a gazdaság, és mindenki a saját tapasztalatából tudja, érzi, hogy hogyan élte meg az elmúlt 2 év eseményeit, amelyek a lakosság életszínvonalát, közbiztonságát és egyáltalán a létét érintette.

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

A KDNP Gyomaendrődi szervezete, tagsága és szimpatizánsai részére, július 6-án nyáresti vacsorával egybekötött találkozót szervezett, a birkapörkölt mellett kinek-kinek szalonna sütésre is lehetősége nyílt. Fényképeink a vacsoráról készültek.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

SPORT

A bajnokság befejezése után rövid szünet volt, majd újra benépesült a ligeti pálya. Közben működésbe lépett a helycsere. Jöttek mentek a játékosok. Sajnáljuk az elmenőket: Dobó, Forgács, Oravec, Tóth Zsolt Gyomára mentek. Az utóbbi véglegesen Szarvason állapodott meg. Békéti Szolnokon folytatja. Kondorost erősítik: Bukva, Balázs L., Kéki, Pataki.

Gyomáról jött: Gubucz, akitől a szervezésben várunk sokat, Dian és Mester is új arc.

Az IFIK sorából lépett előbb: Kóvágó, Hornok...

Paulik János vezető edző irányításával 20-as keret készülődött. Az edző mérkőzések eléggé kiforratlan képet mutattak. Volt minden féle eredmény.

A kezdésre viszont elszánt, lelkes hangulat lett úrrá a játékosokon. Szerencsére Bócsik teljesen rendbe jött, Balázs Zsolt is hamarosan harc képes lesz.

Cél: a dobogó valamelyik foka!

Ilyen előzmények után zajlott le a hazai 400 fős közönség előtt a nagyszerű bemutatkozás. Augusztus 10-én a jó játékért felvonultató KAMUT ellen parádés játékkal, 5:0 -ás győzelemmel mutatkozott be az átszervezett csapat.

Halász (Nagy S) - Karácsony - Katona, Lipták, Sárosi - Tóth M. Gubucz, (Dian), Hegedüs, Bócsik, Mester (Illyés), Janis. A remek partnerekre talált Janis 3, Bócsik és Mester 1-1 alkalommal talált az ellenfél hálójába.

Augusztus 17-én a megyeszékhelyen a MÁV vendégei voltunk. Alaposan visszaéltünk a vendégjoggal. Már az első részben 3 góllal ajándékoztuk meg vendéglátóinkat. A második félidőben „bedobták a törölközőt”. Hét nullával végződött. Rendkívül tetszetős volt a játék. A védelem brilirozott, a csatárok csillogtak. (Illyés, Janis, Mester, Bócsa...sorolható lenne az egész garda. Szép volt, fiúk!

A nemzeti ünnepet majdnem elrontotta a

FELHÍVÁS

Az '56-os forradalom és szabadságharc emlékére, a 40 éves évforduló alkalmából közadakozásból a Hősök terén

KOPJAFÁT

kívánunk felállítani, hogy a Hősök tere kegyeleti emlékhelyei közül ne hiányozzék az '56-os forradalom és szabadságharc áldozatainak emlékműve sem. Az emlékoszlopot Szonda István tanár úr készíti el. Kérjük mindazokat, akik segíteni tudnak, az emlékmű költségeihez járuljanak hozzá. Adományait előre is köszönjük, melyeket a KÖZÖSSÉGI HÁZ-ban Hornokné Németh Eszterhez kell eljuttatni.

Az emlékművet adományainkkal eddig segítették:

Császár Ferenc	Iványi László
Császárné Gyuricza Éva	Lizák Istvánné
Dinya László	Marsiné Giricz Erzsébet
Gellai József	Márton Gábor
Gombkötő Judit	Rózsahegy Kálmán Áit.
Gyuricza Csaba	Iskola veztese, tanárai és
Gyuricza Irma Ildikó	dolgozói
Gyuricza Sándor	Vaszkó András

Hornokné Németh Eszter

Játékvezető. Magához ragadta a főszerpet. Füttművészetével kívánt kitűnni. A gyenge vezetést hét sárga lappal takarta. Szinte csírájában megműftotta

minden kibontakozásunkat. Később Elek is kapott négyet. Még így is két góllal elhúzott a Barátság. A „tizenkettedik” ellenfél nem adta fel. A második felvonásban jogtalan tizenegyesel, majd az idegessé vált játékosaink hibájából származó bakiból egyenlítettek. Vérszemet kapott Elek. Kiméretlenül, elszántan rohmoztak a Karácsony kiválása után érezhetően meggyöngyült védelem ellen. A befejezés előtt 3 perccel Bócsik remek fejese térdre kényszerítette az ellenfelet. 3:2

Következett Doboz: 2:3

A táblázat kezdete:

1. Endrődi Barátság 4 4 -- 18 : 4 12.

CSAK ÍGY TOVÁBBI!

Az IFIK is pontokhoz jutottak lelkes játéku győzelemmel.

A 60 éves találkozó

(cikkünk a 11. oldalon)

A Katolikus Iskola hírei

Szeptember 24-én, Szent Gelért püspök, az iskola leendő védőszentjének ünnepén, délelőtt festménykiállítás ünnepi megnyitója lesz. Prokop Péter, Rómában élő festőművész megajándékozta iskolánkat néhány alkotásával.

Október 5-én, szombaton délután lesz kápolnánk szenteljője, és az iskola névadó ünnepsége - az ünnepi misét Gyulay Endre püspök úr celebrálja.

In memoriam

„Ha utolér az elűzhetetlen honvág, fülemben mindig az endrődi harangok istendicsérső szép szava kondul, melyre a vallomások úrangyala három versével felel szívem.

Egygel, az áldott emlékü halottaink nyugalmáért, egygel, hogy szent szülőföldünknek adóssai sohase maradjunk, az utolsóval, a harmadikkal, az utánunk jövőkéért, akikben valósuljanak meg álmaink, s épüljön-szépüljön tovább az idők végezetéig Endrőd!”

Tímár Máté

Sokaknak ez a név már semmit sem jelent. Talán csak annyit, hogy a Miska a Mihály beceneve. De vagyunk, és élünk még sokan, akik, ha kiejtjük ezt a nevet, megjelenik előttünk gondolatban az okos, szelíd, józan parasztember, aki csizmában, irhabundában és kucsmában halad az utcán, meg-megállva. Kezet ráz valakivel, pár szót váltanak, s indul tovább a következő személyhez, reményt és biztatást adva a hozzáfordulóknak.

Miska bácsi pedig nem más, mint Vaszkó Mihály volt országgyűlési képviselő, a Független Kisgazdapárt alapító tagja, akit az utódpart szinte teljesen elfeledett, még itt a szülőfalujában is. Ezért ezt az írást az Ő emlékének szánom.

Vaszkó Mihály, ha élne, 99 éves lenne. 1975-ben távozott el az élők sorából, az Úr magához szólította. Ezért nem érhettem meg azt a politikai fordulatot, melyet egy életen keresztül várt.

Vaszkó Mihály középparaszti család hatodik gyermekeként korán belekóstolt a sivár és küzdelmes paraszti sorsba, mely ellen gyermekkorától kezdve lázadott. Ezek az érzések, ahogyan nőtt, fejlődött, csak erősödtek benne. Azt már fiatal korában is világosan látta, hogy ezen a paraszti soron változtatni kell. Tudta is, hogy miként, csak az odavezető utat kereste. Hamarosan azt is megtalálta, amikor megjelent a politikai palettán Bajcsy Zsilinszky Endre, de még inkább Féja Géza, akinek „Viharsarok” című könyve jelentette számára a helyes irányt. Mindkettővel kapcsolatba lépett és szoros barátság alakult ki közöttük, olyannyira, hogy Féjával keresztkomák lettek, Zsilinszky pedig kortesévé nevezte ki, (ma kampány menedzsernek hívjuk). Így, mint kortese részt vett a híres tarpai választáson unokaöccsével Vaszkó Ambrussal. Tudvalévő, hogy a karhatalom megakadályozta ezt a választást. (Miska bácsiék is ruhájuktól megfosztva, a határban lévő madárijesztőktől kölcsönvevett gúnyába érkeztek haza, hogy folytassák a harcot a hatalom ellen.)

A békési kisgazdák zászlóbontása után B. Szabó Istvánnal szervezték a megyében a Kisgazda Pártot. Ez időtájt csatlakozott hozzájuk Rác Lajos is, a későbbi gyomai országgyűlési képviselő.

1935-ben újabb kudarcot hozott a választási kampány, és ez már t szülőfalujában játszódott. A megrendezett választási gyűlés szétverése 8 halottat és sok sebesülte követelt. Ez a tragédia nagyon megrázta Miska bácsit, és visszavetette a párt fejlődését is. Ugyanis a hatalom minden megmozdulást betiltott. Ez így ment a háború végéig. Vaszkó Mihály mindvégig megfigyelés alatt állott a hatóságok által.

1944 végén már Debrecenben találjuk az Ideiglenes Nemzetgyűlés tagjaként, majd 1945-ben országgyűlési képviselőnek választották. Tekintélyes tagja és szószólója volt a paraszti képviselő csoportnak a parlamentben és a párton belül is. Számtalan interpellációban ostromozta a belügyminisztert. Leghíresebb interpellációi közé tartozott a szentesi rendőrkapitánynak a kommunisták általi meggyilkolása, amiért Rajk is megfenyegette. Nem szavazta meg az iskolák államosítását és a fakultatív hitoktatási törvényt, inkább lemondott mandátumáról. Ilyen elhatározásra is csak becsületes és hithű ember képes.

Hazajött és visszavonult a nyilvános politikától, de Rákosi továbbra is üldözte. Ekkor kezdődött igazán zaklatott élete; börtön és internálótáborok. Még amikor a Földjavító Vállalatnál kubikosként dolgozott - amikor nem volt internálás alatt - sem hagyták békén! Mégis, vig kedélyű ember lévén, ezekből az esetekből is humort csinált. Megvetette, kinevette ördöit.

Tudott dolog volt, hogy közte és Csernus Mihály főpap között kutya-macska barátság volt. Mivel az egyik ellenzéki, a másik kormányparti volt. Sokszor úgy elfajult közöttük a vita, hogy Csernus dühében vörös Vaszkónak nevezte.

Az oroszok bejövetele után Csernust lefoglák és népbíróvá állították, ám csodák-csodájára nem akadt védelmére egyetlen tanú sem.

Csak vádló tanúk jelentek meg, olyanok, akiket a kommunista párt oktatott ki a tanúvallomásra, tehát rágalmozók. Miska bácsi is részt vett a tárgyaláson, de nem mint tanú. De amikor hallotta a sok-sok rágalmozást, mint országgyűlési képviselő szót kért. Elmondta, hogy bár a vádlott sok hibát követett el, de ezek a hibák mind eltörpülnek azok mellett, amiket a községért tett, és egymás után söpörte le azokat a vádak, amelyekkel a csöcselék „Feszítsd meg”-et kiáltott. Az Ő védelmének volt tudható, hogy Csernus csak pár hónap bűntetést kapott.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc idején sem lépett elő, hogy követelje jussát és az Őt megillető rehabilitációt. Amikor a sok megalázott és kifosztott emberekben feltört az elkeseredés és lincshangulattá változott, félt volt, hogy vér fog folyni. Érte küldtek, hogy csillapítsa le a hangulatot. Amikor Miska bácsi a tömeg elé állt, azt mondták, csak a testemen keresztül tehetitek meg azt, amire készültek, mert ha megteszitek, hasonlóká váltok azokhoz, akiket büntetni akartok. A tömeg újra hallgatott rá, és így Endrődön vér nem folyt! Még egy pofon sem csattant el! Ám nem ezt tették a palkányok, akiknek sokszor életét mentette meg, mert alig verték le a forradalmat, Miska bácsit letartóztatták, és börtönbüntetésre ítélték. Senki sem jelentkezett, hogy mellette szóljon, hogy elmondja, az életüket neki köszönhetik. Letöltötte büntetését, de utána már nem lépett többé a nyilvánosság elé. Átvette az egyház világi vezetését, kijárta, hogy az endrődi templomot műemlékké nyilvánítsák, és így a háború okozta károkat helyreállíthassák. Az új harang öntéséhez ő szerzett anyagot.

Sokat mondhatnék még emberi nagyságáról, helytállásáról, de akik ismerték, tudják életpályáját, akik nem ismerték, ezekből a rövid életképekből véleményt alkothatnak róla.

Sokszor keserűség tölti el lelkemet, mikor olvasom egyik-másik utcanevünket (Micsurin, Dobi...) de sehol nem látom Vaszkó Mihály nevét! Ezt az alkalmat felhasználva javasolom az Önkormányzatnak, hogy az endrődi városrészben a volt Stefánia utcát nevezzék el Vaszkó Mihályról, hiszen innen indult politikai pályafutása. Javasolom továbbá az utódpartnak, hogy gyűléseiken emlékezzenek meg róla, hogy élt itt egy kisgazda képviselő, Vaszkó Mihály, aki példát mutatott emberségben, becsületességben, aki a szó szoros értelmében volt kisgazda.

Ezt az írást az Ő emlékének ajánlom, mert tudom, hogy mennyire szüksége volna hazánkban ilyen gerinces, igaz magyar emberekre!

VASZKÓ ANDRÁS

MISKA BÁCSI

Katolikus Krónika

SZEPTEMBER HÓNAP ÜNNEPEI

Szeptember 8. vasárnap: Kisboldogasszony
 Szeptember 12. csütörtök: Szűz Mária neve
 Szeptember 14. szombat: A Szent Kereszt felmagasztalása
 Szeptember 21. szombat: Szent Máté apostol és evangélista
 Szeptember 24. kedd: Szent Gellért püspök és vértanú
 Szeptember 27. péntek: Páli Szent Vince áldozópap
 Szeptember 29. vasárnap: Szentírás vasárnapja
 Szeptember 30. hétfő: Szent Jeromos áldozópap és egyháztanító (bibliafordító)

II. JÁNOS PÁL PÁPA ISMÉT
MAGYARORSZÁGON

Győr – Ipari Park, 1996. Szeptember 7.

Kedves Paptestvérek, Kedves Hívek!
 Egyedülálló történelmi esemény színhelye lesz a Győri Egyházmegye: Szentatyánk, II. János Pál pápa 1996. szeptember 7-én a győri Ipari Park területén fog találkozni Magyarország hívó népével ünnepi szentmise keretében. Erre a szentmisére szeretettel várjuk a határon kívül élő magyar katolikus testvéreket is, és mindazokat, akik részt kívánnak venni közös ünneplésünkben.

Hálát adunk Istennek együtt a Szentatyával, hogy 1100 éve élünk itt a Kárpát-medencében, ebből 1000 éve már szervezett egyházi közösségekben. Hálát adunk azért a nagy ajándékért, amit a keresztény hit jelentett 1000 éven keresztül őseinknek, ami megtartott bennünket anyni tragédia és pusztítás ellenére ezen a földön kereszténynek és magyarnak. Hálát adunk szentjeinkért, vértanúinkért, hitvallóinkért. Különösen is vértanú püspökünkért: Apor Vilmosért, valamint azért az anyai pártfogásért, amit Szűz Mária, a Magyarok Nagymatyja jelentett és jelent nekünk.

A hála mellett kifejezzük bűnbánatunkat is – és bocsánatért esedezünk. A széthúzás, a közömbösség, egyházi és politikai megosztottságaink mellett különösen is két dolog miatt kell engesztelnünk: az emberi élet elleni vétkeinkért – gondoljunk az utolsó évtizedek több millió magzatgyilkosságára – amik miatt kihaló nemzetté lettünk, valamint azokért a mulasztásokért, amiket az élő hit továbbadása terén elkövetünk.

Ugyanakkor szeretnénk megvallani azt a meggyőződésünket is, hogy Isten hűtlenségek ellenére is hűséges. Ezért választottuk jelmondatul a következőt: Reményünk Krisztus.

Ha újra visszatérünk Krisztushoz, a Sziklához, akkor van reményességünk a harmadik keresztény évezredre is. Ezért várjuk a Szentatyát, hogy bátorítson minket, erősítsen meg a hitben, és közvetítse Krisztus üzenetét: „Ne féljete!”

Győr, 1996. Szeptember 7.

Dr. Pápai Lajos győri püspök

Báró Apor Vilmos

püspök 1892-1945

1892. február 29-én született székesfehérvári főnemesi családból. Középkorait jezsuita kollégiumokban végezte; az innsbrucki egyetemen tanult, ott is doktorált.

1915-ben szentelték pappá. Gyulán káplán, majd katonalelkész egy kórházvonaton. 1918-tól plébános Gyulán. Különösen foglalkoztatták a szociális problémák; főlkarolta a munkásifjúságot. 1941. Március 2-án foglalta el a győri püspöki széket. Bátran szembeszállt az erőszakos törekvéssel, mindent elkövetett az üldözöttekért. Vértanú halálát is az okozta 1945. ápr. 2-án, hogy a város elfoglalása után egy orosz katona lelőtte, amikor a püspökvárba menekült asszonyokat és lányokat próbálta megvédeni. Hamvai a győri karmelita templom sírboltjában voltak 1986. május 23.-ig. Azóta a mártír püspök teste a székesegyház Szent László-kápolnájában nyugszik.

Mindenható örök Isten, Teremtőnk és Megváltónk, hallgasd meg buzgó imáinkat, és részesítsd a mennyei dicsőségben a te hűséges szolgádat, Apor Vilmost, mert a te ösvényeden járva, tündöklő hite és nemes szívének szeretete vezette tetteit. Jó pásztora volt a rábízott nyájnak, a rászorulókat felkarolta, segítette az üldözötteket, végül életét áldozta a női tisztaság védelmében. Mutasd meg hát csodás irgalmadat, hogy elnyerhesse szolgád a boldogok égi koronáját. Amen.

Aki imameghallgatásról tud, közölje az Egyházmegyei Főhatósággal:
 9021 Győr, Káptalandomb 1.

Nagyboldogasszony ünnepe Częstochowában

Csodálatos lelki élményben volt részem augusztus 15-én a lengyelországi Częstochowában.

Lengyelország, és a nagyvilág minden részéről érkeznek zarándokok Szűz Mária Mennybevételének ünnepére. Már 14-én óriási embertömeg mozgott a Jasna Góra körül. Megkezdődött a zarándokok érkezése. Az ország minden részéből, – pl. Szczezin kb. 500 km, Krakó 140 km – de legtöbben Varsóból (kb. 260 km) gyalog jöttek, énekszóval, imával. Vidáman érkeztek, feszületet, csoporttáblát felmutatva. Öröm volt számomra a helyi újságokat olvasva tudni, hogy Magyarországról, többek között Debrecenből is voltak zarándokok, akik valamelyik lengyel nagyvárosi csoporthoz csatlakozva gyalogoltak ide. Bár 14-én szakadt az eső, mégis örömtelki hangulatot árasztott a több mint 2000 gyalogzarándok katonák tisztjeikkel való bevonulása, zene és énekszó kíséretében. Közöttük voltak szlovákok és amerikaiak is.

15-én az ünnepi szentmise 11 órakor kezdődött a szabadtéri oltárnál. Több száz ezres tömeg énekel, imádkozott, egy szívvel, egy lélekkel. Stanislaw Turek, a magyar alapítású pálos szerzetesrend generálisa üdvözölte a zarándokokat és a hivatalos vendégeket a mise kezdetén. Stanislaw Nowak częstochowai érsekkel kb. 200-an koncelebráltunk. József Glemp bíboros, Lengyelország primása szólta a tömeghez. Néhány gondolat beszédéből: „a hit Isten jelenléte az emberben. ... Mária megértette hite által, hogy helye az Isten iervében az Irgalmas Isten ajándéka. Ezért mondta, hogy ő az Úr szolgáló leánya. ... A hit Isten ajándéka és kegyelme, de az ember szabad akarattal cselekedete is. Isten felajánlja barátságát, ezt el lehet fogadni, és el lehet utasítani. Az evangéliumban Mária megosztotta hitét Erzsébettel, és népével, mivel ez a hit, mint érték nemcsak az egyedi embert gazdagítja, hanem családját, és az egész társadalmat. A hit nem magánügy, ahogy azt egyes ideológiai próbálták szuggérálni. A hit társadalmi, és nyilvános ügy. A kommunizmus pusztította a gazdaságot, és a társadalmi mentalitást az utóbbi évtizedekben, szembekerülve Istennek, egyházzal. A kommunizmus tovább él, mint rendszer vegetálva néhány országban. Most a liberalizmus alakjában jelentkezik. Ez a rendszer nem deklarálja Isten- és egyházellenességét, csak Istent félreteszi, úgy viselkedik, mintha Ő nem volna. ... Az egyháznak akkor is a társadalmat kell szolgálnia, ha az a vezetésnek nem tetszik. Hitünk mások szolgálatára tanít bennünket.” Félórás beszédét többször taps szakította félbe. A mise végén a hagyományoknak megfelelően megáldották a virágokat, melyeket a zarándokok hoztak.

Az oldalt összeállította: Iványi László plébános

Séta a Bölcsőhely körül

A hagyományos magyar műveltség napjai Újkígyóson

A fenti címmel kaptam meghívót Újkígyóásra az Ipoly Arnold Népfőiskola által meghirdetett táborba. Július 9-14 közötti rendezvénysorozat része volt a községi milicentenáriumi eseménysorozatnak. A meghívásnak annál is inkább örömmel tettem eleget, mert ifjú néprajzos barátom, Harangozó Imre - aki mindennek a „motorja”, s a Népfőiskola vezetője, - egy előadás megtartására is felkért. Összegyűltünk ott Újkígyóson, mert Harangozó Imre hívott bennünket, s mert egyazon kultúra hagyományait szeretjük, s szeretnénk, ha ez a kultúra megmaradna, mert itt ebben a közegben jól érezzük magunkat, illetve jobban érezzük magunkat.

VÁROSUNK olvasóit azért is szeretném erről az eseményről tájékoztatni, mert Kunkovács Laci fotóművész - Endrőd-születője (én meg „gyomaji”) - s a magam fogalmazásában a fényképek, a még köztünk élő-rejtőző magyar múlt táltos-varázslója egészen az ujgurokig, mert hogy arrafelé is járt. Művei magukért (is) beszélnek.

Eltekintek a program részletes ismertetésétől (terjedelmi okokból is) s engedtessek meg nekem, Kunkovács László kiállításáról, valamint a magam előadásáról számoljak be részletesebben. Előadásom témája volt: „Az Alföld régi állattartása, beszélgetés a pásztorokkal,” s ebben voltak feledhetetlen segítőtársaim - Szabó Károly, Tokaji István Füzesgyarmatról, Töröcsik József Székkutasról, Sáfaián Tibor Darvas-Kórósszigetről, Dani János György s testvére

István Makó-Rákosról, Papp Imre Tószegről, Pál István Tereskéről, Dankó Imre s Lovács Imre Sáránról, mindnyájan juhászok. A magyar állattartó kultúra, a pásztorkodás a mai napig is fennmaradt „kultúrelemei” szinte olyan ősi hagyatékaik hajdani kultúránknak, mint a pentaton dallamok, a kalotaszegi muszuj, a táltoshit, a regölés, a rekesztőhalászat, a gabonafélék nyomtatása, s az Alföldön a réti teletetés (a takarmányban szegény vidékekről a folyók mentén, vízjárta területeken dúsan tenyésző „avas” növényzetre hatották az állatokat téli legelőre). Az ún. „nomadizmus”, nem cél nélküli vándorolgas, hanem gazdasági kényszerűségből folytatott külterjes gazdálkodás volt. A külterjes gazdálkodás - tehát - nem kuriózum, hanem egy társadalmi-gazdasági forma természetes következménye. A XX. században is folytatott alföldi külterjes állattartásnak három fő jellemzője volt: a külső legelőkön való „nyaraltatás”, a már említett „teletetés”, s az ezekkel kapcsolatos „migráció”, azaz a nyájak-állatok s velük a pásztorok vándorlása, némely esetben sok száz kilométer távolságra. (Természetesen itt nincs mód ezek bővebb kifejtésére, indoklására.)

A pásztorokkal történt beszélgetésünk után került sor Kunkovács László Pásztoemberek c. fotókiállításának megnyitására. A kiállítást Dr. Varga István országgyűlési képviselő, az MDF megyei elnöke nyitotta meg. A megnyitó színvonalát emelte s színesítette Szokolai Balázs dudazenével.

Cs. Szabó István

Bölcsőhelyem

Innen jöttem: a holt-Körösünk hol holdalokuan félkarral a falunk' halk-szeliden öleli, hajdan vadszilajon, rombolván, dúlva, miként a Történet folyamán úz, besenyő, a tatár ám most megszelídült (az idő is), zöld tükrében kertek villognak s csöszül a barna torony mint nagyapám kucsmás, szálas figurája gyermekszívemnek: bajsza a két mutató-Mennyi idő folyt el, hogy az első házbul e hánszor elpusztult falakon új falu, új fal ívelt a buzogány-csillag pásztorokéja alatt, hogy egybegyűlve a nyáj, védve, ha kelle, magát: összéb bújva a jég, a csikasz tépő foga ellen - a megmaradott! - Új ház friss cserepe pirosul sorban a víz tükrén - ahol egykor a jég sirna kérgén ívelgettem a nád barna bugái alatt, merre a nyűtt faluvég nádas, ki-bedől nyomorából mint ha a hóba lapul s gőzöl üregből a nyúl: a nyúlgát alacsony peremét szint' meg se haladva szállt fel az égre a füst, ábeli áldozatul: s nyúl szökken fel odább, s fácán pirosan rikkantva a torzson, fut s fel-felroppen, húzva királyi díszét míg a nád kámzsás csapatában a léknél méztélláb rajkó várja a fúrge csukát tátogván levegőt szippantani ha jőne: ezüst pénzt szórva, miként gyémánt friss havat, álmaira - S túl a Pocos: nyáron ahová úgy szállt ki a lélek, mint sárkány a foci-pálya fölé, szabadon, tornyozván lombon s a toronygombon túl, az égi: Mintha a farkába fűzve vadlibatoll húzná föl tarkán - húzó liba-ék erejével, kék Bábelt írván Napba-törőn maga is - El s fel véle! ahol nincs bú, baj: az égi magasból törpül a föld gondja: kőkapu, léckerítés, egybefoly az őskert, s kerítetlen köz-ragyogásban újult Édenként ontja a föld-aranyát - itt szálltam szabadon, ide tértem most meg örömmel hozva a szívem, amely szállni itt tanula s most sem nyugszik még: ahogy a föld terhit a sárkány: küzdi le tollával földi nyűgök nehezét: közgondok terhét, oda törve egyre a fénybe s írván is az utat: fölfelé, egyre tovább! láthatlan szállal köttelve örökre a tájhoz mert csak így szállhat: kötve madárszabodon:

SZILÁGYI FERENC
(1988)

Bemutatjuk Cs. Szabó István etnográfust

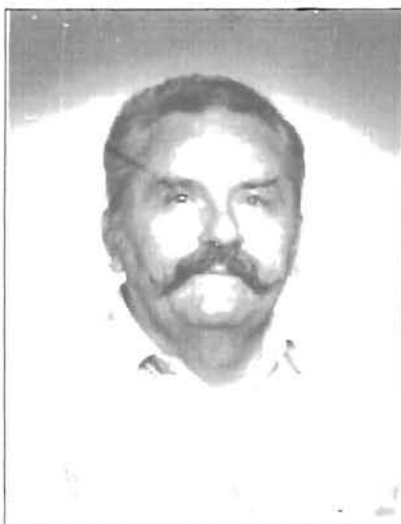
Kedves olvasóink az utóbbi hónapokban gyakran olvashatták Cs. Szabó István írásait, akinek kötődése Gyomárhoz, szinte minden munkájában felsejlik. Ma már Őt szerkesztőségünk (kül)tagjaként tartjuk számon, s épp ezért szeretnénk bemutatni.

1938. november 29-én született Gyomán az Arany János utca 5.sz. alatt.

Édesapja Cs. Szabó Albert állatorvos, törzsközségi református parasztgazda családból származott mindkét ágon.

Édesanyja Braun Magdolna mezőberényi születésű ágostai evangélikus vallású, úgyszintén törzsközségi német parasztcsaládból származott mindkét ágon. Önéletírásában így ír erről: „Édesanyám ősei a Rajna partjáról, Frankföldről jöttek Békés megyébe. Braun nagyapám már 1910-es népszámláláskor magyarnak vallotta magát.”

Elemi iskoláit Gyomán, Köröstarcsán, majd ismét Gyomán végezte. 1957-ben érettségizett a Váci Mezőgazdasági Technikumban. 1958-ban, Balassagyarmaton végzett egy éves tanfolyam után, - lett törzskönyvezési felügyelő Békés megyében. Közben tanulmányait folytatta tovább. a szarvasi DATE Főiskolai Karán szerzett üzemmérnöki diplomát, majd a Debreceni Kossuth Egyetem Néprajz Tanszékén végzett, mint okl. etnográfus. Közben 1958-60 között katoná volt. A kötelező katonai szolgálat után ismét a békésmegyei Törzskönyvezési Felügyelőségen dolgozott. Első házasságából született Judit leánya (1963), kitől 3 unokája született. Második

házasságából született Csilla (1975) és Zsuzsa (1985), és a család tagja nevelt fia Miklós (1968).

Hosszú évek amatőr helytörténeti és néprajzos munkássága után végre 1985-ben hivatásos muzeológus lett, mint a békéscsabai Gabonamúzeum vezetője. A továbbiakat idézem önéletírásából: „Nagy sajnálatomra gazdasági nehézségek miatt a múzeumot 1993. dec.31-én bezárta a fenntartó vállalat, s engem 1994. január 1-től korengedményes nyugdíjba küldtek. Még nagyobb bánatom, hogy nyolc esztendő kemény munkám eredménye, az állandó kiállítások, adattár, fotótár, könyvtár, tárgyi gyűjtemény azóta is elzárva, a szó szoros értelmében ott pusztul.”

Végezetül szeretném megemlíteni 1994-ben napvilágot látott nagysikerű helytörténeti munkáját: „A Békéscsabai Református Egyház története” címmel, a TEVAN Kiadó gondozásában. Egy mondat az ajánlásból: „Egy olyan könyvet tart kezében az olvasó, amelynek összetartó abróncsa a hit és az ebből feltáruló közösségi erő.”

CSÁSZÁR FERENC

Beszélgetés egy hajdan volt gazd' asszonnal

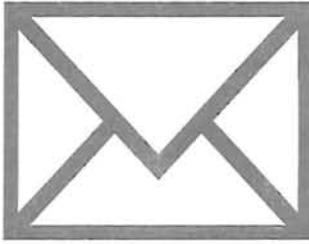
néprajzi riport
IV.

A gazd'asszony dóga vót még a ház körüli virágos, meg veteményeskert, a baromfitartás, vagy ahogy rígen mondtuk az aprójszág, tyúk-féle, ruca, liba, gyöngyös, pulyka gondozása. Nahát osztán még vót nekünk ugyi a Pocosba, az Öreg Pocosba nagy szőlőskertünk, ahho' tartozott veteményeskert, nahát az is az én dógom vót, meg a jányé, Girisz Esztié, ketten csináltuk szegín' fejivel. Sok aprójszág vót fijam, sok munka vót azzal, még akkor osztán még kappanyoltunk is minden esztendőbe. Itt Gyomán nem nagyon csinálták, vagy legalább is kevesen. Vótak ilyen asszonyok, akik írtettek hozzá, oszt azokat hívo-gatták házhó'. Én még odahaza tanúltam Berénybe' a Mamitúl, kiszány koromba'. Mikor vág-tunk kiskokasokat, azt előbb kiherültük, azon tanultunk mi lányok kappanyolni. Úgy válogattuk kappanyok, hogyhát nítzük a taraját a kiskokasok-nak, ha nagy a taraja, nagy a töke is, szóval lehetett, hogy mék jó kappanyok. Olyan hathé korába, rántanivaló korba kappanyoltunk, kúsűbber is lehet, de az mán veszélyesebb. Olyankor fogtam hozzá herülni, mikor egyébként is csirkét vág-tam vóna a konyhára, mer' ha kőzbe egykettő elhullott... tudod fijam ha nem jó sikerült, elvívzett szegíny feje, oszt olyankor látszott rajta, szídel-gett, lekuorodik, pislog, na ennek víge, annak oszt gyorsan elvág-tam a nyakát, az osztán meg lett főzve. Óhát eccerre herültem én sokszor tizen-tizenkettőt is. Hát az úgy ment, hogy a kokas hátán fekszik az ölibe, egyik tenyeribe a háta, aki fogta, a másik kezivel a feje fele hajtotta a lábát, ótán a végbélnyílás felett egy vágás éles késsel vagy bicskával, nem szabad vót nagy sebet vágni, csak éppen hogy a mutatóujja beférjen, szípen óvatosan bevezettem a mutatóujjamat, elérte az ember a két tökit, hátán óvatosan körülfogtam osztán eccerre leszakítottam, ha egyik elsiklik, óvatosan meg lehet azt tanálni, szóval gyakorlat kell hozzá na! Vót olyan is, hogy nem írtem el az ujjommal a tökit, akkor összevartam a sebet, egy napig el vótak zárva, csak lágy elesíftet kaptak, szemest nem szabad vót nekik adni, csak főtt krumplit törve, főtt tarhonyát, ásztatott kenyeret. Karácsonyra szípen meg tudott hízni a kappany. Sebet, aztat fijam beszórtuk pernyével, vagyis tiszta fahamuval, oszt jóvan. Na még aztán a taraját kihegyeztem meg a két lebernyegit lecsíptem. Tudod fijam a kappany még kötőnek is jó vót. Kapott egy kis pájnkás kenyeret ettől berugott, olyan szípen kotyogott a csirkéknek, vezette őket. Kappanyolni a tavaszi, márciusi keltetésű csirke vót a legjobb.

Magnóról lejegyezte és szekerestette:

Cs. Szabó István

Adatközlő: Özv. G./ecsei/. Nagy Lászlóné
1893. Mezőberény - 1988. Békéscsaba.
Volt Gyomai Hősök Emlék útja 57.sz. alatti
lakos. szül: Ailer Zsuzsanna

POSTÁNKBÓL

Kedves Olvasóink!

Ismét jelentkezik a „Postánkból” rovatunk. Mindig öröm számunkra

olvasni kedves leveleiket, melyből a megbecsülés, a szeretet árad. Az Önök üzenetei megerősítenek bennünket, hogy jó úton járunk. Kérjük továbbra is bírálataikat, tanácsaikat. Mi minden olvasói levélnek örülünk!

„...Örömmel fogadtam a lapot. A Szerkesztőség kiemelkedő és példamutató munkát végez. A lap minden rovata magas színvonalú. Az aktuális helyi, önkormányzati és aktuálpolitikai kérdések megjelenítése, az iskolák ügyeinek, rendezvényeinek bemutatása, az egyházi krónika, a megemlékezések, az irodalmi oldal, a Historia Domus, a helytörténeti anyag, a hírek, és a sport rovat is, a szülőföld szeretetétől áthatottak, és a keresztény szociális alapú nemzeti összefogást sugározzák. Nagy örömmre szolgált, hogy a katolikus és református egyház egyenlő lehetőséggel szolgálja az ökumenikus gondolatot, kap helyet a lapban. Egyetérték a Városunk által támogatott Dr. Frankó Károly polgármester úrral: a várossá-válás után az évtized döntő kérdése, együtt hogyan tovább, hogy megőrizve helyi értékeinket, azok összegeződjenek és egymást erősítsék. Talán épp e gondolat jegyében valamivel több teret kaphatna a gyomai városrész is. A város középiskoláinak életével is tovább színesíthetnék a lapot. Úgy látom, nagyon jól végzik a szerkesztést, de gondolom, mindenkiben ott munkál a lehet jobban kérdése is. Ez nagyon fontos, mert ez viszi előbbre. Meggyőződésem, hogy a nemzeti összefogás gyökerei a helyi összefogásban vannak. Azt kell keresni, és megtalálni, ami összefog, hogy megszabaduljon ez a szerencsétlen ország a turáni átoktól - a ki kit győz le - értékeket megsemmisítő szemléletétől. A Városunk ezen az úton jár! Bár sok ilyen szemléletű lap lenne! Alázatos munkájukhoz gratulálok és sok sikert kívánok a Szerkesztőségnek.”

Szabó Ernő
Salgótarján

„Kedves Irénke! (Vaszkó Irénkének írott levélből - Szerk.) Kovács Irénke elküldötte „Városunk” számait és mellékelte az 1996 januári számát. Gratulálok, Gratulálok Irénke Noked, Bandinak, Szerkesztőknek, íróknak! Büszke vagyok rátok és köszönöm az örömet, amit nekem szereztek, hogy olvashattam. Gratulálok a „régészeti ásatások” rovatához, ezt már Te írtad Irénke.” „...Nagy örömet szerezte a Városunk endrődi történelemmel. (részlet Kovács Irénnek szóló levélből. Szerk.) Hiszed, vagy nem (és ezt mondd meg V. Irénkének és kedves szerkesztőknek) egyfolytában éjjel-nappal olvastam elejétől végig!! Nagyon nagy élvezettel. Minden megelevenedett bennem és

ott voltam az utca porában szaladgálva. Szinte éreztem fájós lábamat, amit jól beporoztam mezítlábas leütött körmömet a kocsiúton. Akkor nem jutott eszembe, hogy tetanuszt kaphatok. Hála Istennek, nem kaptam. Én büszke vagyok arra, hogy szeretem szülőföldem, és ahol születtem: Endrődöt. Biztosítlak benneteket, hogy ahol én plébános voltam, tehát a Csendes óceán partján is, nagyon ismerik Endrődöt. Miért? Mert prédikációimban sokat szerepeltek az endrődi példák... Így szoktam volt mondani: „...mert ugye Kedves Testvéreim, szülőfalumban, Endrődön szoktunk ám köszönni az öregebbeknek... és szokás volt ám megköszönni Istennek az ebédet... Na meg a református gyomaiak (akiket azért éltessen az Isten, bár Endrőd elé tolakodtak a levélpapíron kötőjel nélkül) Endrődre jöttek, hogy hallgassák a régi szép köszöntést: Dicsértessék az Úr Jézus Krisztus! Így mondotta ezt nekem a református Vincze Andor bácsi és a k. nagynéném férje -- De biztosítlak Irénkém, és a k. Szerkesztőség, hogy Tímár Máté „In memoriam” pár gyönyörű sorait egész Kanada fogja hallani Montreal, Torontótól Vancouverig, inkább így: a Csendes-óceánig. Pedig Kanada nagyobb, mint egész Európa. Én így állítok emléket Endrődnek kanadai magyarjaim között, de még az angolok is hallanak róla... Jövőt nem lehet építeni a múlt nélkül. A magyar lelkekből (amit az átkos idő majdnem teljesen kiradírozott a magyar lelkekből) a szülőhelyemen keresztül nevelődik...”

Ugrin Béla páter
Canada

„... Nagyszerű dolog, hogy Városunkat széles e kis hazában egyre többen szeretik és ismerik. Nagyon nagy dolog ez, mert a sok szemét között nagyon kell egy szem Tiszavidéki búzaszem is. Ez utóbbi valamikor nagy kincs volt, Életnek is tisztelték, takarták az életet, nyomtatták az életet, megőrölték az életet, a mindennapi kenyeret sütötték belőle. S ha már a kenyér megvolt minden napra, akkor már csak kisebb baj lehetett. Hát így hiányzik a tiszta, egészséges szó, beszéd, ma mindennapra, - amit a mi lapunk közread, - mint a falat kenyér.”

Cs Szabó László
Békéscsaba

NEMEZ ÉS TÚZZOMÁNC KÉSZÍTŐ TÁBOR

Idén nyáron, július 20-26-ig került megrendezésre Endrődön a Községi Házban a nemez- és tűzzománc készítő tábor. A szervezésben, de a kivitelezésben is segített a békéscsabai Életfa Alapítvány. A szakmai munka megszervezése és a tábor irányítása a két tábor vezető, Koszecz Sándor és Szonda István feladata volt. A Községi Ház gondoskodott arról, hogy megfelelő körülmények között működhessen a tábor. Mivel a résztvevők nagy része nem gyomaendrődi lakos volt, így szálláslehetőséget is kellett biztosítanunk. Ez úton is köszönetet mondunk a Polgármesteri Hivatalnak, amiért rendelkezésünkre bocsátotta az üresen álló (azóta már értékesítésre került) Nagylány Iskolát, ahol a tábor szálláshelyét berendezhettük. Így a Községi Ház helyiségei felszabadulhattak a szakmai munkára. Az emeleti nagyteremben kapott helyet a tűzzománc készítő műhely, a földszinten pedig a nemez készítők dolgoztak. A Községi Ház feladata volt még a pénzügyi feltételek megteremtése is. Pályázatainkra idén csak a gyomaendrődi önkormányzattól kaptunk támogatást, mely 40.000 ezer forintot jelentett a tábor költségvetésében. Köszönjük a táborban részt vett fiatalok nevében is. Költségvetésünk 110.000 Ft. volt, a különbözetet a részvételi díjakból, és más saját bevételekből fedeztük. A táborban 20 fő dolgozott: Nemez készítők 15 fő, ebből 18 éven aluli 6 fő. Gyomaendrődi: 6 fő.

Tűzzománc készítő 5 fő, ebből 18 éven aluli 3 fő.

Gyomaendrődi résztvevő nem volt.

Láthatjuk, hogy nálunk a nemezelésnek lassan hagyománya lesz, a tűzzománc készítéssel idén próbálkoztunk először, és jó eredménnyel. Nem titkolt célunk, hogy jövőre a nyári táborok megrendezése mellett, egy rendszeresen működő alkotó műhelyt szeretnénk létrehozni a Községi Házban. Reméljük, hogy a folyamat nem fog megszakadni, és az itt elsajátított tudás és a szakmai ismeretek keretében lehetőséget is biztosíthatnak azoknak a fiataloknak, akik megszeretik ezeket a mesterségeket.

Az eddig megrendezett táboraink jelentősége túlmutat a pusztai hagyományőrzésen! Művészi értékek születnek, melyek használati tárgyakká hasznosulva eljutnak az ország különböző helységeibe, így módon építve, gazdagítva kultúránkat!

A Községi Ház folyamatos feladatának tekinti a tevékenység segítését, továbbfejlesztését. 1997-ben tervezzük egy nagyszabású kiállítás megrendezését, az itt elkészült munkákból, mely így bemutatná az 1995-97 évek eredményeit. Bízunk benne, hogy terveink valóra válnak.

E rövid ismertető azonban nem lenne teljes, ha nem említenénk meg a Tájházban folyó szövő tanfolyamot, mely ugyancsak egy népi mesterség hagyományainak további folytatását, megőrzését szolgálja.

HORVÁTH MIHÁLYNÉ

Fejezetek a régmúlt időkből IX.

ENDRŐD TÖRTÉNETE A XVIII. SZÁZADBAN

(gazdaság és társadalom II.)

Az endrődi határ birtokbavétele feltehetően hasonlóan történt, mint a volt török hódoltsági terület, illetve Békés megye más falvaiban. Az új telepések, miután végignéztek a határban, a paraszti gondolkodásmód szerint „osztályozták” a földeket. A nedvesebb, dús fűvű, kaszálásra alkalmas területből lett a rét, ahol viszonylag könnyebb művelésűnek ígérkezett a talaj, szántóföldde alakították, a szárazabb, gyengébb földminőségű pusztákat pedig legelőnek használták. Nem voltak évszázadok alatt kialakult teiekhatárok, mint a „királyi Magyarország” töröktől nem háborgatott területein, itt mindenki „tehetsége” szerint vont művelés alá földet, annyit, amennyit igás állatainak száma alapján meg tudott művelni, illetve amennyire családjának szüksége volt. Az igás állatok száma egyben a vagyoni rétegeződés alapja is volt. „A szántást többnyire hat vonós marhával költetik végbe vinni” írták az endrődiek az úrbéri kérdőpontokra adott válaszaikban 1770-ben. A hatökrös gazda Endrődön is „előbb való” gazdának számított, rendszerint közülük kerültek ki a falu bírái és az elöljáróság tagjai.

A község lakosságának megélhetését biztosító két fő termelési ágazat, az állattenyésztés és a földművelés egymáshoz való arányát, méreteit a megtelepedés utáni évtizedekben a Békés megyei háziadó összeírások rovatai segítségével határoztam meg. (Ipari tevékenységgel akkor még nagyon kevesen foglalkoztak Endrődön. Az összeírások csak egy-egy szücsöt, csizmadiát, és mészároszt említenek, de az ő megélhetésük is inkább a mezőgazdaságban végzett munkájukra alapozódott.) Az összeírások 1744-ből, 1746/47-ből, 1752-ből és 1754-ből maradtak ránk. Számadataik szerint Endrőd határában a búzával bevetett terület 10 év alatt (1744-1754) 94 köbölről 313 köbölre nőtt. (A köből itt vetésterületet jelöl. 1 köből=520-540 négyyszögöl) Ugyanilyen gyorsan növekedett az árpával és zabbal bevetett terület nagysága, ez az említett időszakban 77 köbölről 230 köbölre nőtt. Nagyon csekély a kukoricával bevetett terület, 1754-ben is még csak 17.5 köből. A földművelési adatok világosan mutatják, hogy a község alapítása utáni első két évtizedben a növénytermesztés elsősorban csak saját szükségletre történt, s nem eladásra. A szántók területének növekedése inkább a lakosság számának növekedésével függ össze, s nem a piac bővülésével, bár az is szerepet játszhatott benne.

Más a helyzet az állattartással, hiszen a község fő jövedelemforrását ebben az időszakban az állatok tartása, illetve eladása jelentette. Éppen ezért meglepőek az összeírások adatai, hiszen még 1754-ben is csak 181 jármos és eladható ökröt, 2799 fejőstehenet és tinót, 124 borjút, 532 juhot és kecskét, 234 lovat és

csikót, és 127 eladható sertést, tehát összesen 1477 „lábás jószágot” említi az összeírás, holott ekkor már 1200 körül van a község lakóinak száma, s terjedelmes határából már csak Sima és Csejt hiányzik. Az 1754-es, de a többi összeírás állatokra vonatkozó adataiból is véleményem szerint, csak a jármos ökrök száma hihető, a többi állatból tekintélyes hányadot - adókiivetésre készültek az összeírások! - egyszerűen letagadtak és elrejtettek elődeink. (A Körös kanyarulatai közötti „zugok” erre remek lehetőséget nyújtottak.) Az alapítást követő első évtizedekben esetleg a jármos ökrök számára építettek kezdetleges istállókat, a többi állatot télenyáron a szabadban tartották. Az állatok eledelül elsősorban a réteken összegyűjtött széna, és a legelők füve szolgált. Ezt bizonyítják a fentebb vázolt növénytermesztési adatok is, hiszen a 200-300 köből földön termelt árpával, zabbal, kukoricával még a „bevallott” állatállományt sem lehetett jóllakatni.

Az előző részben említettem, hogy a növénytermesztés, elsősorban a gabonatermesztés fejlődésének kedvezett, hogy a XVIII. század folyamán kiépültek a felvidéki és erdélyi megyékkel a kereskedelmi kapcsolatok. E kapcsolatokban az 1760-as évektől igen komoly fejlődés figyelhető meg. Bár az 1760-as években új betelepülőkkel jelentősen növekszik Endrőd lakossága, s ez által nyilván a község gabonaszükséglete is, mégis meglepően magasak az 1770-es Urbarialis Conscriptio szántóföldekre vonatkozó adatai. Észreint Endrődön 1771-ben az összes megművelt földterület 4331 pozsonyi mérő volt. (2 pozsonyi mérő gabonával bevetett terület = 1 „magyar” hold) A növénytermesztés gyors fejlődése a XVIII. század végéig folytatódik. Az 1791/92-es összeírás már 6372,5 jugerum szántót említi Endrődön. (1 jugerum = 1 „magyar” hold) A XVIII. század végén és a XIX. század elején nagyjából ez a szántó föld-mennyiség állandósul a község határában. A növénytermesztésben bekövetkezett robbanásszerű változás azonban nemcsak a piacra termelés velejárója, hanem jelzi az istállózó állattartás térhódítását is, s összefügg a község határának jobbágytelkekre történt felosztásával is.

TÍMÁR ANTAL

A 60 éves találkozó

Egy borongós augusztusi napon 17-én délután, a csepergő esőben néhány férfi és nő igyekezett a liget felé. Homlokukon ráncot vetett az idő. Hajuk őszbe csavarodott, némelyikük már bot-tal segítette lépteit. Mégis vidámak voltak, hiszen találkozóra siettek, és nem is akármilyenre, a 60 évesre! Az Endrődi Szent Imre Polgári Fiú és Leányiskola 1936-ban végzett növendékei, akik ma már a 74, 75-ödik évet tapossák, találkozóra gyülekeztek. A Rózsahegyi Kálmán Általános Iskolában Varjú József igazgató-hettes köszöntötte őket. Majd következtek az ilyenkor elmaradhatatlan életút-beszámolók, megannyi regény! A 18 élő osztálytárs az ország különböző vidékein, városaiban él. Közülük 12-en jutottak most Endrődre. Az életút-beszámolók közben a társaság nyílt arra is, hogy a távolmaradtak és családtagjaiktól érkezett megható leveleket is felolvassák, így lélekben ők is együtt ünnepelhetek.

Az esti közös vacsorán már előkerültek a fényképek, évkönyvek is. Emlékszel?... emlékszem! Vitatkoztak a község fejlődéséről, mely már azóta Gyomával együtt városiasodott. Akik még maradtak másnap, szentmisén vettek részt, utána meglátogatták a Honismereti Egyesületet, ismerkedtek munkájukkal, és megtekintették a tájházat is. A találkozás bizonyára mindnyájuknak örömet szerzett, és felejthetetlen élményt. És akik találkoztak: Csikós József, Gubucz Máténé, Szedlák Ildikó, Hanyecz Lajos, Jákói Lajos, Kalmár Vince, Kalmár Vincéné Uhrin Erzsébet, Dr. Kovács Imre, Dr. Papp Lajosné Kovács Klári, Somkútiné Tímár Györgyi, Szabó Ernő, Dr. Szántó (Uhrin) Dezső, Véha Antalné Tímár Irénke. (A fényképen, késői érkezésük miatt Jákói Lajos, Csikós József nem láthatók)

A szervezők hálásan köszönik az Endrődiek Baráti Körének, a Városunk Szerkesztőségének, és a Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola és Kollégium vezetőinek támogatását.

SZABÓ ERNŐ

„Verecke híres útján jöttem én,
Fülemben még ősmagyar dal rivall!”
(ADY ENDRE)

VERECKÉTŐL PUSZTASZERIG

Augusztus 16-án a délelőtti órákban az Endrődi Tájháza fogadta a Kereszténydemokrata Női Gyomaendrődi szervezete a Magyar Cserkészszövetség által meghirdetett HONFOGLALÁSI EMLÉKUTVONALON résztvevőit, akik a túra során áthaladtak Gyomaendrődön is. Elsőként a kerékpárosok érkeztek csapzottan, a szakadó esőben. Majd nemsokára megérkeztek a gyalogosok is. A hosszú úttól és a nagy esőzéstől megfáradt fiatalokat frissítővel, teasüteménnyel vártuk. Látván kimerültségüket, gyorsan jött a gondolat, hogy meleg ételre van szükségük. Így nem kellett sokat várni, nemsokára elkészült az izletes tojásos leves, friss meleg kenyérral.

Elbeszélgetvén Kádár János igazgató helyettes úrral, a 173.sz. Kemény Zsigmond Cserkészcsapat vezetőjével, megbeszéljük a céljukat, hogy ki gyalogosan, ki kerékpárral, végig járja az ősök útvonalát, így tisztelegve az 1100 éves évfordulónak. Meg kell említeni még a 2. sz. Sik Sándor, a 436. sz. Fekete István Cserkészcsapat tagjait is. Augusztus 7-én a Vereckei Hágótól indultak, útvonaluk: Verecke-Alsóverecke, Volóc-Szolyva, - Szentmiklós, Munkács, Beregszász, Beregsurány, Beregkisalmás, - Beregkövesd-Nagyszőlős-Tiszaújlak-Tiszabecs, - (HATÁRÁTLÉPÉS) Tiszaújlak-Mátészalka, - Nyírbátor, Debrecen, - Földes-Biharnagybajom, - Körösladány, Gyomaendrőd, Szarvas, - Szentés-Mindszent, Ópusztaszer. (Augusztus 19-én) (Sajnos hely hiányában nem tudjuk felsorolni azt a közel 40 főt, akik a túrán részt vettek.)

Lehet-e szöveg gondolat, lehet-e szebb tett, lehet-e igazabban, méltóbban ünnepelni honfoglalásunk ezeregyszáz éves évfordulóját, mint ezzel a nemes cselekedettel, amit cserkész fiatalok tettek; vándorútra kelni, s őseink nyomában járni! Biztos vagyok benne, hogy Ők is sokat láttak, elmúlhatatlan élménnyel lettek gazdagabbak, s egykor majd, sok-sok év után gyermekeiknek, unokáiknak büszkén fogják elmesélni a nagyszerű tett minden állomását.

CSÁSZÁR FERENC

A csendek csendje

Aki sohasem hallgatta a régi tanyavilág alkonyati csöndjét, az meg sem tapasztalhatta azt az Istenáldotta csodát, amitől akkor és ott, az emberség volt az életet elem, ahol nem burjánzott a bűn, romlatlan tisztaságban éltek a boldog ottlakók.

Öröm volt a hosszú nappalok verejtékes küzdelme, fáradtsága, hiszen a munka életet jelentett, s az élet út az üdvösség felé.

Az egyszerű, tanulatlan emberek olyan magától érthetőnek fogadták el az élet értelmét, a létezés titkait, mintha az alkonyat csöndje sugallta volna töretlen hitüket.

Amikor a nap utolsó sugarai végigsimogatták a fáradt arcokat, s a világra boruló hatalmas égi sátor szürkülő bársonyan felpislákol az első halovány csillag, megtelt a lélek áldott nyugalommal, békességgel és áhítattal. Pedig ezt az alkonyati csendet ezernyi zaj törte meg. Távoli kolomp-szó, tehének panaszos bögése, a kutyák messzehangzó ugatása, és a kubikgödrök partján üldögélő, egymásnak felelgető békák párcsalogató szerezádja.

És mégis, ez a csendek-csendje a mezők legszentebb imája volt. Az ember, aki megélte, olyan közel került Istenhez, hogy elfelejtette a rosszat, és csak a jót akarta.

Hiszen nem voltak szentek azért a tanyai emberek sem, ott is sűrűn akadtak, perlekedések, de a bajban és örömben egyek voltak, mint egy nagy család.

Mindig nyitott ajtó várta a vendéget. Ha elmúlt a dologidő dandárja, vagy eső áztatta a földeket, kedvelt szórakozás volt a komázás, a tanyázás. Összejöttek a szomszédok olyan szép számmal, hogy néha deszkából rögtönöztek lócákat, hogy legyen elég ülőhely. Az éltebbek kártyáztak, a fiatalok kicsit félrehúzódva suttozták el egymásnak tiszta, kis titkaikat. Mindig akadt citerás és jóhangú énekes is, és késő estebe nyúltak a jóízű komázások. Azt a szót, hogy elidegenedés, hírből sem ismerték. Sohasem volt teher a látogató.

Híres ember unokájának lenni először egy kicsit furcsa, azután már érdekes a népszerűség, később izgalmasan kellemes állapot, sok-sok év után szívet melengető kötelezettséggel jár.

Szeretném ha a hegyről lefelé jövő korosztály nem feledkezne meg róla, szeretném, ha a hegy csúcsán lévők emlékeznének rá, és nagyon szeretném, ha a hegyre igyekvők jót mosolyognának igaz kis történeteink.

A főszerepben Rózsahegy Kálmán kiváló művész, a Magyar Nemzeti Színház örökös tagja, - mindenki Kálmán bácsija.

Az utcán mindenki leszóltotta. Öreg, fiatal, fiú, lány. Nagymamák az utca túlsó oldaláról áthozták a kis unokát: „csak simogassa meg a Kicsit a Kálmán bácsi!” És Ő szívesen beszélgetett, simogatott, meghallgatott mindenkit, és segített ahol csak tudott. Ontotta magából a szeretetet és a megértést. Nagyon élvezte, hogy szeretik!

Az Alkotás utcában sétáltunk hazafelé. Két megálló között megállt a vilamos, és a vezető szívélyesen invitálta: szálljon csak fel gyorsan, ne kutyagoljon, kedves Mester. A kalauz legtöbbször a jegyét sem engedte megváltani, legyen a vendégem

Kálmán bácsi felkiáltással. Nem, nem, édes fiam, szokta Nagypám mondani, jön az ellenőr, neked bajod lesz ebből, én meg ugorhatok szégyenszemre a villamosról. Egy alkalommal alig ért a mondat végére, amikor felszállt egy civil ruhás ellenőr és a jegyeket kérte. Nagypa rákacsintott a kalauzra: látod milyen igazam volt? Most kéne ugranom! Az ellenőr széles mosollyal vette a lapot: ne féljen Kálmán bácsi, magának soha

voltunk, a miniszter melegen rázott kezét vele és így szólt: Írjátok csak meg a kérvényt Kálmán bácsi, hozd be a titkárnőnek, én majd aláírom, és a dolog egy héten belül el lesz intézve. Kiküldjük az értesítést, és máris jöhet a rokon az engedélyért. Én már dolgom végeztén indultam volna is az ajtó felé, de Nagypa nem mozdul. Látom, hogy valami nem tetszik neki... a miniszter is kérdően néz rá... mire Nagypa megszólal:

Édes Fiam, légy szíves, hídd be a titkárnődet, és mindezt mondd el neki is. Nem szükséges válaszolja a miniszter, én nem szoktam semmi fontosat elfelejteni. Azt elhiszem, édes fiam - válaszolja Nagypa - és komó-

tosan rágyújt az elmaradhatatlan kis pipájára, - de én már nem tudok visszajönni, holnap a rádióban leszek, holnapután filmezek. Nem baj, Kálmán bácsi, jó lesz az is, ha csütörtökön hozod majd vissza a kérvényt, majd akkor aláírom. Az lehet, édes fiam, hogy Te aláírnád - válaszolt megfontolt bölcsességgel Nagypa - de csak a jó Ég tudja, hogy akkor Te miniszter leszel-e még?

A történet hitelességeért meg kell jegyeznem, hogy a szóban forgó iparendélyt a következő héten kiadták.

Ki tudott Őrá haragudni?

Abóczkyné Rózsahegy Marika
USA

Emlékezés Rózsahegy Kálmánra

nem kéne ugrania!

Úgy az ötvenes évek közepén iparendélyt kellett szereznie egy rokon számára. Hétfő délre várt minket a Könyvügyi Miniszter. Nagypám akkor már egy súlyos autó-baleset után volt, sehová nem engedték el egyedül, Édesanyám vagy én mindig elkísértük. A legzordabb hivatalokban is nyitott ajtóval, kávéval várták. Személyes látogatás kerekedett minden hivatalos útból. Nagypa most is előadta a maga ízes módján - feketézés közben - hogy mi járatban van, s most is sikerült a minisztert meggyőznie az ügy fontosságáról. Mikor már búcsúzóban

Prodalmi oldal

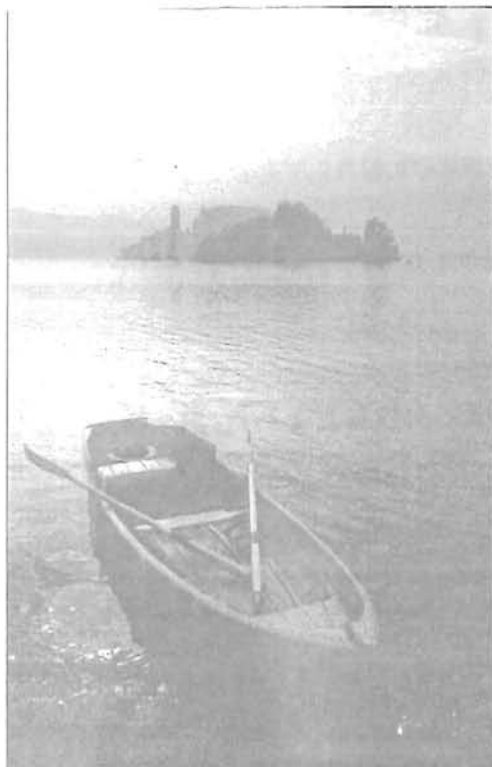

E verseket Gergely Ágnes lapunknak küldte, s így most jelenik meg először. Amint levelében írja: „Szívesen küldöm ezeket a verseket közlésre... Természetesen mindkettő a hittel foglalkozik: az első a szorongásból született, átgondolt hittel, a második a lázálmközből született vakhittel. Azt hiszem, csaknem mindenki ismeri mindkét fajta kapaszkodást.” (Szerk.)

A HALÁSZAT TÖRVÉNYE

Orkney-szigetek. Szorong a halász.
Hajnali négytől tróvöltöz a szél.
Tárukkozik, recseg a csónak,
reccsen a vétkes vízi ház.
Aztán a csend a léken túlig ér.

Tenger csillaga, kíméld a hajómat.

PARTRA VETVE

Árokpart. Lagúna fölött az Éter.
Hegedű, cselló. Ők ketten eveznek.
Lélekvesztő: Toscanini vezényel.
Vitorlán sodródik az éjféli.
Megnő az árnyék a kormánykeréknél.
Már szárnyam sincs. Követlek.

Elégia egy gesztenyefasorról

Annak emlékére, hogy, hogy Bartók Béla egyszer,
Vésztőre utazván, végigsétált szülőhelyem, Gyoma Fő
utcáján, az azóta már eltűnt a vad-gesztenyesorban.

Hűvös zöld alagút vezetett a vasúttal a templom

karcsú tornyáig. - Eh, alagút, hiszen a

benzin gőze, a füst a még nem kormozta ragyásra:

barlang! ha tavaszult: cseppkövet átragyogó
márványrózsaszínű gyertyája sorozva (sztalagmit)

nőtt fel a lomboltban, hol picit zöld denevér:
összecsukott szárnyal csüggött a kelő levelecskék

ezre; milyen jó volt, óh, az arany nyarakon

az égő napban mindig e hús, összeboruló

barlangban, hol a vad-gerle vidám szava szólt

visszhangzón, ahogyan csöpp párja felelt neki, mint a

kőüregekben a hang játszva, ha visszakialt—

Majd ha az ősz eljött, s a mezőkön szürke ökörnyá

szállt és kék lánggal égbe az őszi katáng

mint égkék, s a Napunk aranyát pirosan meg

aranylón

gyűjtő tengericső cseppköve nyúlt az eres

...ján, honnét gyűlt a telegráfdrótra a fecske-

raj, pontozva, ahogy kottafej a vonalat,

concerto zendült, hiszen itt járt egyszerre a Mester:

szép koraosz haja mint ősi ezüstkorona

és a rubinszeme két szabadulni kipattant

gesztenye: barnatűzű őszsigahéj ikere:

tenger zúg öblén, a Világ őstengere zeng, s fenn

dróton a kottafejek szállni muszáj serege -

Két haza? - egy haza csak: ide vissza tér meg örökké,

tengereken túlról fáj idegében e táj:

Alföld mélye, a szép, kínzott Magyarország,

melynek része komoly csennel e gesztenyesor,

ahogy az útjában követé a vasúttal a templom-

kertig; kottafejek fénylenek a csupasult

ágon, s itt-ott a láng: a tavasz másodszori álma:

őszi virágyertyák, túske fölött lobogók -

Hol van a gesztenyesor? - de a Dal csak zendül a

lombban

(a helyére került kócos akác bogain);

a susogó Emlék - hiszen itt járt! - őrzi az útját

s ő is utunk: ahogy a Dal, ha merül, a Hazát -

(1988)

SZILÁGYI FERENC

KÉRÉS AZ OLVASÓKHOZ!

A Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola és jogelődjei, egykori nevelőiről egy terjedelmes nagyjelentőségű ALBUMOT szeretne összeállítani. Azokról, akik sokat tettek az egykori Endrőd kulturális életének felvirágoztatásáért. Mint pl. Koczás Sándor, Hunya Sándor és neje, Lesniczky fivérek, a Orbók testvérek és gyermekeik, a két Kovács Imre, Kalmárok, Bányai család tagjai, Palotai, Klinghammer, Lacsny család, Kovács Máttyás, Barbély Sándor és felesége, Hunya Irma, Hunya Lajos, Hargos Piroška, Vörösek és sokan mások.

Aki segíteni tud, lehetőleg fényképpel és az illető életének, lényeges mozzanatait tartalmazó leírással, szíveskedjen tudását megküldeni VÁROSUNK SZERKESZTŐSÉGE címére: Damjanich u. 15.vagy MÁRTON GÁBOR címére: Alkotmány u.7. sz. alá.

Készítsük együtt az albumot! Fáradozásukat előre is köszönöm.

MÁRTON GÁBOR

ÓRAJAVÍTÁS!

Minden szerdán a
STOP butiksor
drogéria üzletében.
Óráját megjavítja
Gálfi László
órásmester.

Nem kell a szerdára
várnia! Óráját bármikor leadhatja a
drogériában.

Az endrődi plébánia közleménye

Október 20-án vasárnap délután **bérmálás** lesz egyházközségünkben.

A gyerekeket az iskolai hittanórákon készítjük fel.

Feltételek:

1. Elsőáldozás után folyamatos hittan- és templomba járás

2. Alsó korhatár legalább 7. osztály

Azok a fiatalok, és felnőttek, akik az általános iskolát, ill. iskoláikat kijárták, de még nem voltak bérmálkozók, ezt pótolhatják. Számukra külön előkészítőt tartunk. Kérjük, hogy jelentkezzenek a plébániai irodán (hétköznap 8-12 között)

Megpróbálunk olyan időpontot megbeszélni, amely minden előkészülőnek jó lesz.

Lássuk csak, mi újság!

PC Shop

EGY ÉLETEN ÁT BÁNNI FOGJA,
ha számítógép vásárlás vagy átalakítás előtt
NEM JÖN EL A PC SHOP-BA!

Szarvas, Szabadság út 30.

Tel., Fax: (06) 311-422

VARJU ELEK

Építész-üzem-mérnök

MAGÁNTERVEZŐ

Gyomaendrőd, Tanács u. 17. sz.

Telefon: 06 30/580-805 • Eng. sz.: TN: É 3-04-277

SZOLGÁLTATÁSOK

Számítógépes tervezés, költségvetés-készítés

Műszaki vezetés, ellenőrzés, építési anyagkigyűjtés

AZ ORSZÁG MINDEN TERÜLETÉN!

ÍGY ÉLHETTEK ELŐDEINK

A NONFOGLALÁS

KORÁBAN

(Néprajzi fotók Közép- és Belső-Ázsia népeiről)

KUNKOVÁCS LÁSZLÓ

Balogh Rudolf-díjas fotóművész kiállítása
a Nemzeti Történelmi Emlékparkban
a Magyarok Világszövetsége pavilonjában

ÓPUSZTASZEREN

1996. szeptember 17.-től szeptember 15.-ig.

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

5500 Gyomaendrőd, Ipartelep utca 3.
Telefon: 66/386-614, Fax: 66/386-226

- Fenyőgerenda és fenyőfűrészáru kapható.
- Tetőszerkezet faanyagára megrendelést felvesszünk.
- Fehér, világostölgy, fenyő laminátos bútortábla, igény szerint méretre vágjuk, él fóliázzuk.
- Osztályozott kavicsból bármilyen betonkeveréket előállítunk.

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio Papucs, szandál, csizma
18-41-es méretig

TURUL CIPŐ GYOMAENDRŐD

Szabadság tér 2.
Telefon: 66/386-891
66/386-251

A TURUL CIPŐBOLT
új helyen: Gyomaendrőd,
Fő u. 204.

(a Gyógyszertár mellett)
bevezető áron kínálja termékeit

VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT!

Cipészek, Figyelem!

Női-férfi-gyermekcipő talpbélést rendeljen

SZONDÁTÓL

Szonda István

5502 Gyomaendrőd,
Rózsahegy u. 11.
Telefon: 06 60 351-876

Corvo Bianco Schuh Bt.

Corvo bianco

Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 457-143

Női, Leányka-, és Fiú
cipőgyártás

Bútort közvetlenül a gyártól!

Endrődön közvetlenül a

DÁVID BÚTORBOLTBAN

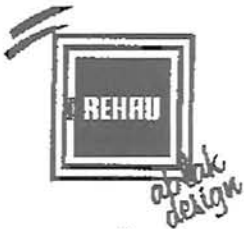
nagy választékban, szolid áron kaphatók az alföldi bútor kft. és
még 4 bútorgyár termékei.

havi ajánlatunk:

- ülő garnitúrák 60.000-tól
- francia ágyak 34.000-tól
- szalon garnitúrák 59.000-tól
- kis bútorok 1.000-tól
- műanyag asztalok 2.150-től

ÚJ! Fém székek, asztalok, nagy választékban!

Címünk: Gyomaendrőd, Blaha Lujza u. 1 sz.
tel.: 66/386-262

**Az ablak
teszi
a házat**

**MŰANYAG AJTÓK, ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI MÉRETERE IS.**

5502 Gyomaendrőd, Fő út 81/1
81/1. Tel/Fax: 66/386-879

Marjol

Dinya Zoltán
vállalkozó

Lakás:

Telephely:

Dobi I. 1/1.

5502 GYOMAENDRŐD

Fő út 45.

Tel.: 05-66/386-578

Tel.: 06-66/386-578

06-30/436-781

Középfokú angol nyelvvizsgával
korrepetálást vállalok.

Bukva Csilla
5502 Gyomaendrőd
Baross u. 27.

**ÖN IS
HIRDETHET
LAPUNKBAN!**

Az önkormányzat munkájáról

Két hónapos nyári szünet után, 1996. augusztus 29-én ült össze a képviselő testület, hogy közel félszáz előterjesztésről, viták során, megoldások szülessenek. Az előterjesztésekben tájékoztatókat hallgattunk, rendelet-tervezeteket vitattunk meg, pályázatok benyújtásáról döntötünk, illetve vagy halasztottunk el. (Fürdő működtetéséről)

Sajnálatosnak tartom, hogy az állampolgárok közül nagyon kevesen érdeklődtek a testület mindenkit érintő ügyeiről. Szokás szerint a székeket a polgármesteri hivatal csoportvezetői, újságírók és intézményvezetők foglalták el. Polgáraink talán apolitikusokká váltak? Itt és most nagyon igaz az az állítás: Szegény városnak, szegénynek a lakói! És ez fordítva is igaz. Ez sajnos a mai valóság, s hiába is próbálná valaki az ellenkezőjét állítani.

Az ülés első napirendjeként tájékoztatót hallgattunk meg városunk és a régió munkaerőpiaci helyzetéről. Summásan megállapíthatjuk, hogy munkaerő van, piac nincs! Szíves figyelmükbe ajánlom a kedves olvasóknak a múlt havi számunkból „Munkanélküliek nélkül maradtunk” alcímmel Ungvölgyi János tollából megjelent cikket. Érdekes összehasonlításra ad lehetőséget.

A város minden lakóját érintő rendelet a háztartási hulladék szállítására, kezelésére vonatkozik. Ez évben a hulladék szállítását és kezelését a kommunális adó bevételeiből fizette ki a város, így a lakosság költségszökkentéséhez jutott. Sajnos ez az intézkedés az utak, járdák, egyéb kommunális beruházások hátrányára történhetett. Látni kell azt, hogy a kommunális bevételek egyfajta szolgáltatást elégitenek ki a lakosság kiadásainak mérséklésére. Ezért, terveink szerint, a jövő évben is a kommunális adót erre a célra kívánjuk fordítani.

A vízügyi előrejelzések szerint igen csapadékos őszt várhatók. Ebből adódóan igen

nagy annak a valószínűsége, hogy a nagy mennyiségű víz elvezetése gondot okozhat. A költségvetésünkben erre a célra biztosított összeg viszonylag átlagos csapadékos időjárás esetén elegendő. Ezért kérem a város lakosságát, hogy ingatlanok előtt a könnyebben tisztítható átereszeket, árkokat, takarítsák ki. Köszönet azoknak, akik ezt már megtették, s akik ezt a közeljövőben megteszik.

Már említettem, hogy városunkban nagy gondot okoz a munkanélküliség. Bizonyos statisztikai mutatók alapján - Szarvas és térségeként - szerepelünk, ezért az erre irányuló pályázatokon nem vehetünk részt, azokat el sem fogadják. Ugyanakkor az Állami Számvevőszék 1995 évi vizsgálata megállapította, hogy a város fejlesztésére nincs koncepciónk. Kérdésem az, ha pénzünk nincs (az állam ebben az évben csupán 70%-on finanszírozza városunkat), a pályázatokon nem indulhattunk, milyen módon tudnánk normálisan fejleszteni, az egyébként gyönyörű természeti adottságokkal rendelkező településünket?

Mégis, e természeti adottságok által kínált lehetőségeket kell kiaknáznunk, mert ez lehet a kitörési pont nyomorult anyagi helyzetünkben. Ennek érdekében komplex pályázatot nyújtottunk be, mely az idegenforgalmat, illetve annak fejlesztését célozza. E pályázat lényege:

1. A Kecseges-zugi holtág fix beépített szivornyája olcsóbbá, egyszerűbbé teszi a holtág friss vízzel való feltöltését.

2. A Zsófia-majortól az endrődi közúti hídig a jobb és vissza a bal parton 26 km hosszú túraútvonal kialakítása (gyalogos, kerékpáros, lovas túrákra van lehetőség, mert természetvédelmi terület) a Körös-Maros Vidéki Természetvédelmi Igazgatóság együttműködésével, és anyagi segítségével.

3. E pályázat munkaerő igénye kb. 100-120 fő lehetne, akik a felszíni vízvezetéshez, belvíz-csatornák, illetve a túraútvonal karbantartásához szükségesek.

Ehhez kapcsolódóan egy másik lehetőséget is

szeretnénk kialakítani, mely ugyancsak pályázattal jöhetne létre. Ez pedig a turisztikai lehetőségek kiaknázására létrehozható marketing iroda, melynek feladata lenne:

- a területi idegenforgalmi fejlesztés koordinálása,

- a terület turisztikai értékeinek számbavétele,

- marketing feladatok ellátása.

Ide tartozik az is, hogy az endrődi településrészben - a volt Nagylány-iskolában - a Körös Termál Hotel Részvénytársaság kezdeményezésére, a közeljövőben (a szükséges tatarozások elvégzése után) hasonló turisztikai célú iroda kezdje meg működését.

A Képviselő-testület a továbbiakban megvizsgálta a középiskolák helyzetét is. Néhány megállapítás a vizsgálatból:

- A Kner Imre Gimnázium 2.953.000.-Ft-t kap az állami normatíván felül. Így egy tanulóra 8.225.-Ft jut ebben az évben.

- A 217.számú Ipari Szakmunkásképző 2.769.000 Ft-t kap, így egy tanulóra 8.168 Ft jut.

- A Bethlen Gábor Mezőgazdasági Szakközép Iskola a gazdálkodási lehetőségei miatt nem kapott önkormányzati támogatást.

Összehasonlításként: egy általános iskolai tanulóra 20.289 Ft, egy óvodásra 23.573 Ft önkormányzati támogatás jut ebben az évben.

A teljesség igénye nélkül, de a legfontosabb napirendeket figyelembe véve, ennyiben kívántam összefoglalni a Képviselő-testület 19 óráig tartó ülését, mely utolsó szakaszában személyi és üzleti érdekek miatt zárt üléssel zárult.

Remélem, hogy rövid ismertetésem hozzájárult annak a munkának megismeréséhez, melynek csak kevesen voltak részesei. Egyúttal kérek minden érdeklődőt, hogy az elkövetkezendő Képviselő-testületi üléseket tiszteljék meg részvételükkel.

Czibulka György

A BÉKE VADÁSZTÁRSASÁG KÉRÉSE AZ ENDRŐDI FÖLDTULAJDONOSOKHOZ

Az „1996.évi LV. a vad védelméről, a vadgazdálkodásról” szóló törvény értelmében a vadászati jogot a tulajdonosok átruházhatják a társaságokra. Ennek szellemében a Béke Vadásztársaság Intéző Bizottsága tisztelettel kéri az illető földtulajdonosokat, hogy a vadászati haszonbér ügyében Önöket főkérésű vadásztársaságok szíveskedjenek fogadni és aláírásukkal (HRSZ, érték, és területnagyság megjelölése mellett) biztosítani társaságunkat a vadászterület megszerzésére. Szívességüket ezúton is köszönjük a későbbi szerződéses reményekben!

BÉKE VADÁSZTÁRSASÁG INTÉZŐ BIZOTTSÁGA

FONTOS KÖZLEMÉNY

A Képviselő-testület a Körös-Maros Vidéki Természetvédelmi Igazgatóság javaslatára helyi védettségűvé kívánja nyilvánítani a Csejt pusztai ősgyepes területet, ahol ritka növények, és ritka madárfajok fordulnak elő. (csenkeszek, szikfű, stb. parlagi pityer, fogoly, fűrj, nagypóling, bíbic, stb.)

VÁROSUNK Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Kiadja: A KDNP Gyomaendrőd Szervezete

Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 - Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva,

Cs. Szabó István, Czibulka György, Gellai József, Homokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet,

Márton Gábor, Ungvölgyi János, Vaszkó Irén

Felelős Kiadó: Vaszkó András elnök

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995.

Készült: Pelyva házinyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1